

Utvecklingsstrategi Fiskeområde Vänerskärgården med Kinnekulle

Bilaga till Ansökan Stöd till fiskerinäringen 2007-2013 **Hållbar utveckling i fiskeområde - Bildande av fiskeområde**

Sammanfattning

Lidköpings kommun ansöker härmed, i samarbete med Götene kommun och Mariestads kommun samt yrkesfiskare och lokala intressenter i de tre kommunerna om att få bilda fiskeområdet Vänerskärgården med Kinnekulle. Syftet med bildandet är, att genom en vidareutveckling av förädling och försäljning av fiskprodukter framförallt på den lokala och regionala marknaden i samband med utveckling av besöksnäringen i närområdet, skapa förutsättningar för en livskraftig och långsiktigt hållbar fiskenäring.

Strategins övergripande syfte är att stärka, vidmakthålla och vidareutveckla ett lokalt hållbart fiske i Lidköpings, Götene och Mariestads kommuner. Åtgärderna kommer därför att inriktas på att skapa och stödja strukturer, sociala, ekonomiska och fysiska, som stärker fiskets konkurrenskraft och på sikt skapar nya arbetstillfällen i företag med sin bas inom den lokala fiskenäringen.

Beskrivning av arbetet med bildande av fiskeområdet

Det utkast till utvecklingsstrategi som bifogades ansökan om bildande av fiskeområdet i augusti 2008 utformades av Lidköpings kommun utifrån ett inledande arbetsmöte med yrkesfiskarna i kommunen.

Arbetet med utvecklingsstrategin har sedan fortsatt under våren 2009 genom arbete i en utvecklingsgrupp. Gruppen har bestått av yrkesfiskare och kommunala representanter från de tre kommunerna Lidköping, Götene och Mariestad samt ytterligare lokala och regionala intressenter.

Parallellt med utvecklingsgruppens träffar har arbetet förankrats politiskt i kommunerna. I Lidköpings kommun har Kommunstyrelsen ställt sig bakom bildandet av fiskeområdet. Denna process pågår ännu i Götene och Mariestads kommuner.

Det lokala mobiliseringsarbetet är inte avslutat i och med att fiskeområdet bildas, utan kommer att fortsätta under hela verksamhetsperioden. FOG kommer att ha en viktig roll som informationsspridare och inspiratör till projekt. Den ideella föreningen är också en bas för informationsspridning. Föreningen kommer att kalla till diskussionsmöten halvårsvis.

Beskrivning av området

Insjöfisket i Vänern

Det yrkesmässiga insjöfisket har mycket stor betydelse för att trygga tillgången på närproducerat livsmedel, färsk och förädlad fisk, till den lokala, regionala och den övriga svenska marknaden. Efterfrågan på svenskfångad insjöfisk har även ökat i Europa.

Yrkesfisket i Vänern bedrivs från ett 40-tal fiskehamnar vilket medför att fisket även har stor betydelse för att bibehålla en levande skärgård. Antalet företag i de olika hamnarna varierar från den största Spikens fiskehamn (Lidköpings kommun) med 14 licensierade yrkesfiskare till den privata bryggan som är hemmahamn för endast 1 yrkesfiskare.

Av länets 61 licensierade yrkesfiskare i insjövatten bedriver 52 sin verksamhet i Vänern. Fisket utövas på heltid och i några få fall som binäring till skogs- eller lantbruk.

Fiskeföretagen har vid flera av fiskelägena vid Vänern försäljning av färsk och förädlad fisk. Flera företag har som komplement till fisket egen beredning av fisk t.ex. rökerier, patétillverkning och beredning av siklöjerom.

Utöver de licensierade yrkesfiskarena tillkommer personal som är anställd på heltid eller deltid för att delta i försäljning och förädling av den fångade fisken. Det kan bedömas att varje licensierad insjöfiskare lokalt genererar 2 helårsarbeten. Totalt innebär denna beräkning att ca 180 personer är beroende av det yrkesmässiga insjöfisket i länet.

Fisket och fisketurismen har en stor betydelse för det planerade fiskeområdet Vänerskärgården med Kinnekulle. Förutom det trettiofem aktiva fiskare som finns inom området så är ju t ex fiskeläget Spiken i stort sett uppbyggt kring fisketurism. Med förädling av fisk, vattenbruk och diverse säsongsanställningar inom turismen kring fisket så rör det sig om ca 100 helårsarbeten totalt.

Biosfärkandidatområdet Vänerskärgården med Kinnekulle

I maj 2005 inleddes förstudien om biosfärområde Vänerskärgården med Kinnekulle. Förstudien var ett samverkansprojekt mellan Götene, Lidköpings och Mariestads kommuner. Ett stort antal ideella föreningar, lokala aktörer och organisationer bidrog till arbetet med förstudien genom sina lokala kunskaper och genom egen arbetsinsats. Under ett års tid undersöktes om Vänerskärgården med Kinnekulle har de kvaliteter som behövs för att bli ett biosfärområde och om det är realistiskt att på sikt bedriva och utveckla ett arbetssätt som ligger i linje med den gemensamma strategin för världsnätverket av biosfärområden. Resultaten från förstudien visar att området har goda möjligheter att uppfylla UNESCO:s kriterier och att det finns ett lokalt intresse för att bilda ett biosfärområde i bygden.

Ordet biosfär betyder allt levande på jorden och dess livsmiljö. Det handlar om samspelet mellan människan och de naturliga systemen. Ett område utnämns till biosfärområde av UNESCO, FN's organ för utbildning, vetenskap och kultur. Ett biosfärområde skall tjäna som ett modellområde där insatser fokuseras på att bevara och förvalta värdena i landskapet samtidigt som området utvecklas på ett ekonomiskt och socialt hållbart sätt. Ett biosfärområde är verktyget som möjliggör detta. Lokal samverkan är grunden! Ett biosfärområde formas efter lokala förutsättningar, just därför är varje biosfärområde unikt.

Ett biosfärområde har tre huvudsyften:

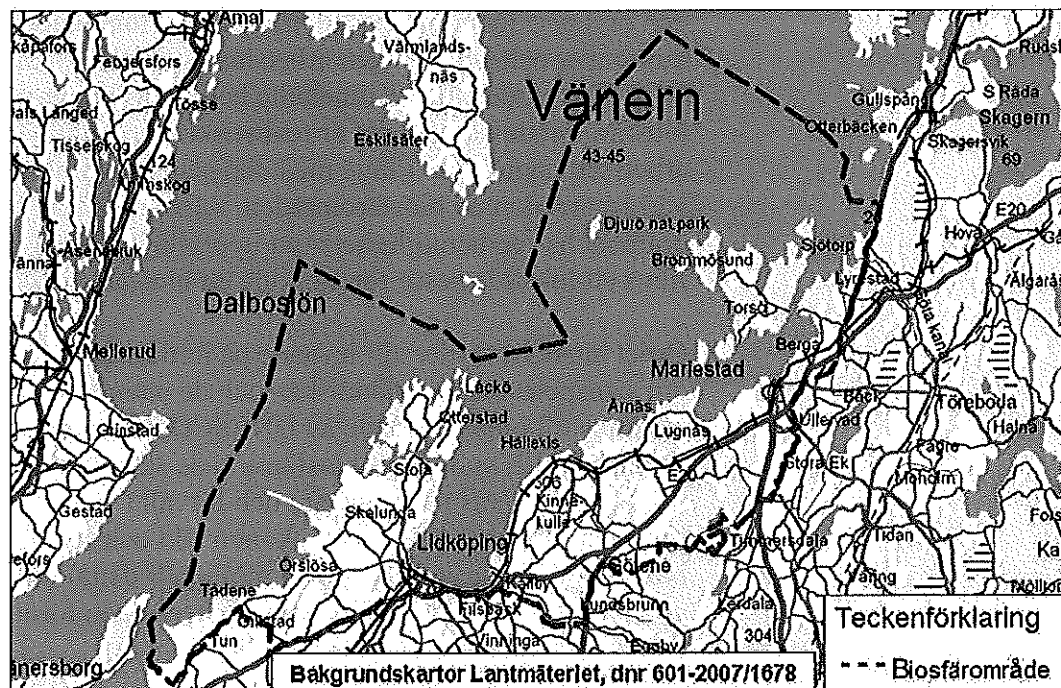
- Utveckla samhället på ett långsiktigt hållbart sätt,
- Bevara biologisk och kulturell mångfald, ekosystem och landskap,
- Stödja demonstrationsprojekt, forskning och miljöövervakning

På det lokala planet ska man sträva efter att på bästa sätt tillämpa dessa syften praktiskt i området och i samverkan med berörda parter.

I världen finns det 531 biosfärområden i 105 olika länder. Över 200 av dessa finns i Europa och Nordamerika. I Sverige finns det två biosfärområden – Torneträsk Biosfärområde och Biosfärområde Kristianstads Vattenrike. Nedre Dalälven och Blekinge arkipelag är liksom Vänerskärgården med Kinnekulle biosfärkandidatområden. Detta innebär att området genomgått en granskning och att en nationell kommitté bedömt att det finns goda förutsättningar för att bilda ett biosfärområde där. Som biosfärkandidat arbetar man med en ansökan till Unesco om att få bli utnämnt till biosfärområde.

Geografiskt sträcker sig biosfärkandidatområdet Vänerskärgården med Kinnekulle från Sjötorp i norr till Kålland i väster. Områdets södra gräns följer Vänerns kustlinje med undantag av de utvidgningar som gjorts för att inkludera Kinnekulle, Lugnåsberget, Mariedalsån och Lundsbrunn. Det

omfattar också den del av Vänern som finns inom Götene, Lidköpings och Mariestads kommungränser. Gränserna ska inte uppfattas som statiska utan kan komma att justeras allteftersom verksamheten så kräver.

Det utpekade området har väldigt höga biologiska, ekologiska och kulturmiljövärden. Ett biosfärområde syftar till att värna dessa värden samtidigt som de nyttjas på ett långsiktigt hållbart sätt. Det gäller att ta vara på dessa värden som är potentiella tillgångar för lokalbefolkningen och samhället. Det finns också ett starkt lokalt engagemang för ett fortsatt arbete enligt biosfärtanken, exempelvis genom ett aktivt föreningsliv. Detta innebär att det finns en stark grund att bygga upp biosfärområdet på. Götene, Lidköpings och Mariestads kommuner har våren 2009 lämnat in en ansökan till Unesco om att få området Vänerskärgården med Kinnekulle utnämnt till ett biosfärområde och beslut väntas under året.

Insjöfisket - Lidköpings kommun

Fisket i kommunen är helt koncentrerat till Kålland och Kållandsö, en halvö och ö ca 25 km från centrala Lidköping. Antalet licensierade yrkesfiskare uppgår till 23, varav 14 har sin hemmahamn i Spikens fiskehamn och de övriga 9 har sina hemmahamnar vid den enskilda bryggan. Därutöver finns en fiskodling med tillstånd till 200 ton regnbåge/år för konsumtion.

Spikens fiskehamn är byggd med statliga medel och medel från Lidköpings kommun. Spikenfiskarens Intresseförening har fördelat platser och bryggor till yrkesfisket. Sjöbodarna har byggts upp av den enskilde fiskaren. Bodarna

får endast användas för yrkesfiskets behov. Till detta kommer anställda inom beredning och kringsservice som kan beräknas till 40 årsarbetstillfällen. Beredningsverksamheten sker idag uteslutande genom mycket små företag, huvudsakligen drivna av yrkesfiskare vilka har beredning som ett komplement till fisket.

Insjöfisket – Götene kommun

I Götene kommun finns endast en licensierad yrkesfiskare. Utöver detta finns en fiskodling med tillstånd att odla 125 ton regnbåge/år för konsumtion. Det finns också en aktiv sportfiskeförening i Hällekis, som både arrangerar och deltar i tävlingar.

Insjöfisket – Mariestads kommun

I Mariestads kommun finns 9 licensierade yrkesfiskare som fiskar från Torsö och Sjötorp.

Kommunen har en positiv syn på utvecklingen av fisket. Såväl yrkesfisket inklusive förädlingsverksamheten som sportfisket har en betydande utvecklingspotential i kommunen. Utvecklingsinsatserna som vidtas bör bidra till positiva effekter på fiskproduktionen, resurshushållningen och miljön.

Kommunens yrkesfiskare har behov av en ny hamnanläggning med tillhörande anordningar för bl a funktionella och miljöanpassade landnings- och mottagningsförhållanden. Lämpliga platser som pekats ut i kommunens översiktsplan är Laxhall vid Brommösund och i Sjötorp. Vid hamnanläggningarna bör det finnas möjligheter att uppföra kompletterande byggnader för fiskberedning, försäljning, servering m.m.

Hållbarhetsperspektivet

Det förtjänar att betonas att fisket i Vänern kan betraktas som hållbart, till skillnad från havsfisket. Det gör att det finns en potential för en fantastisk framtid för fisket i Vänern. Detta förutsätter dock att alla inblandade aktörer synliggör dagens situation samt fortsätter att förvalta resurserna på ett hållbart sätt och också sörjer för återväxten hos yrkeskåren. Det finns annars en risk att framtidsutsikterna schabblas bort. Dessa aspekter har också behandlats i skriften "Rapport om fiskets framtid i de stora sjöarna – utveckling eller avveckling?" (rapport 2005:49) som tagits fram genom ett samarbete mellan nio Länsstyrelser.

Fiskeriverket har, i samarbete med yrkesfiskarens organisationer, genomfört ganska omfattande regeländringar och restriktioner för bevarandet av fiskbestånden. Det är emellertid viktigt att det också får bedrivas ett effektivt och resurssnålt yrkesfiske i framtiden.

Lönsamheten inom fisket är hyfsad, men nyföretagandet är väldigt dåligt, mycket p.g.a. väldigt restriktiv hållning från Fiskeriverkets sida när det gäller beviljande av nya yrkesfiskelicenser. Följaktligen så är åldersstrukturen ganska skev med de flesta yrkesfiskare från femtioårsåldern och uppåt.

Överlag är den rika kulturen och naturen en viktig tillgång för områdets fortsatta utveckling. I detta sammanhang handlar det om att ständigt vara medveten om balansen som krävs mellan bevarande och utveckling.

Exempel på positiva miljöeffekter

Den direkta kopplingen mellan biosfärområdet och fiskeområdet borgar för att arbetet kommer att betona hållbar förvaltning av Väterns resurser. Några konkreta exempel från diskuterade insatser som kommer att ge positiva miljöeffekter är:

- Arbete med att KRAV-certifiera fiske av någon/några fiskarter i Vätern. Diskussioner har påbörjats med föreningen KRAV, som ställt sig positiva och vill delta i det fortsatta arbetet.
- Idag distribueras mycket av fisken via fiskeauktionen i Göteborg utan någon större samordning, vilket innebär många små transporter. Genom ett arbete med att utveckla lokala och regionala distributionskanaler samt öka samordningen kan omfattningen på transporterna minska.
- Dagens hantering innebär att stora mängder restprodukter uppstår. Det borde finnas potential att ta tillvara restprodukter i större omfattning och därmed öka förädlingsvärdet på fisken. Diskussioner förs med Chalmers livsmedelsforskning kring detta ämne.

SWOT-analys

Utvecklingsgruppen har som en bas i sitt arbete gjort en SWOT-analys, som sedan legat till grund för val av tema för fiskeområdet samt budgetmässig prioritering.

Interna styrkor	Interna svagheter
• Hälsosam produkt • Spiken • Stort antal fiskare • Bra råvara • Chans att påverka beståndet • Rent vatten • Olika fångstmetoder • "Lagom skala" - överskådligt	• Svårt med ekonomi vid generationsskiftet • Lokalbrist • Bristande samordning • Låg förädlingsgrad • Dålig marknadsföring

Externa möjligheter	Externa hot
• Ökad efterfrågan på svenskfångad insjöfisk • Insjöfisket är hållbart • Regional livsmedelsförädling • Victoriahuset • Diversifiering, t.ex. fisketurism	• Ändrade regelverk – hårdare regler (t.ex. införande av kvoter, tidsperioder för fiske) • Miljöutsläpp • Mediabilden av konflikt mellan yrkesfiske och sportfiske

Analys och slutsats

En hållbar utveckling av ett fiskeområde måste kännetecknas av långsiktighet och en helhetssyn. En viktig del i vår utvecklingsstrategi är att stödja helhetslösningar med många inblandade aktörer. Mångfalden beaktas och nytänkande uppmuntras. Strategin ger stimulans till och tar till vara på det lokala engagemanget för utveckling av den egna bygden. Människor med idéer inom vårt geografiska område skall även ges möjlighet till samarbete med andra fiskeområden, nätverk och kluster både nationellt och internationellt. Idéerna skall vara innovativa och ha en egen bärkraft för att verka hållbart och långsiktigt.

Fiskeområdet bygger näringslivsmässigt på ett antal små företag. För att området ska utvecklas positivt krävs ökat samarbete och nya konstellationer. I detta sammanhang är kopplingen till restaurangnäringen likväl som utbildningsaktörer på olika nivåer viktig.

Möjligheterna till fortsatt utveckling ligger helt klart i vidareutveckling och marknadsföring av fiskprodukter från Vänern samt att säkerställa den lokala kapaciteten för förädling, mottagning och distribution. Områdets resurser i övrigt ger också goda möjligheter för utveckling av kompletterande verksamhet, t.ex. fisketurism i olika former.

Vision och tema

Vision

En övergripande vision för vårt område är att skapa ekonomisk tillväxt och därmed arbetstillfällen. Detta leder i sin tur till att folk har möjligheter att bo kvar samt att även inflyttning till vårt område är möjlig. Allt utvecklingsarbete skall ha sin utgångspunkt i de lokala förutsättningarna med de lokala aktörerna för att genom samverkan skapa en helhetssyn för vårt fiskeområde. Nya former för samarbete som kan ge ett högre förädlingsvärde på produkter eller tjänster är kärnan i att skapa tillväxt i området.

Tema/inriktning

Fiskeområdet har följande fem teman:

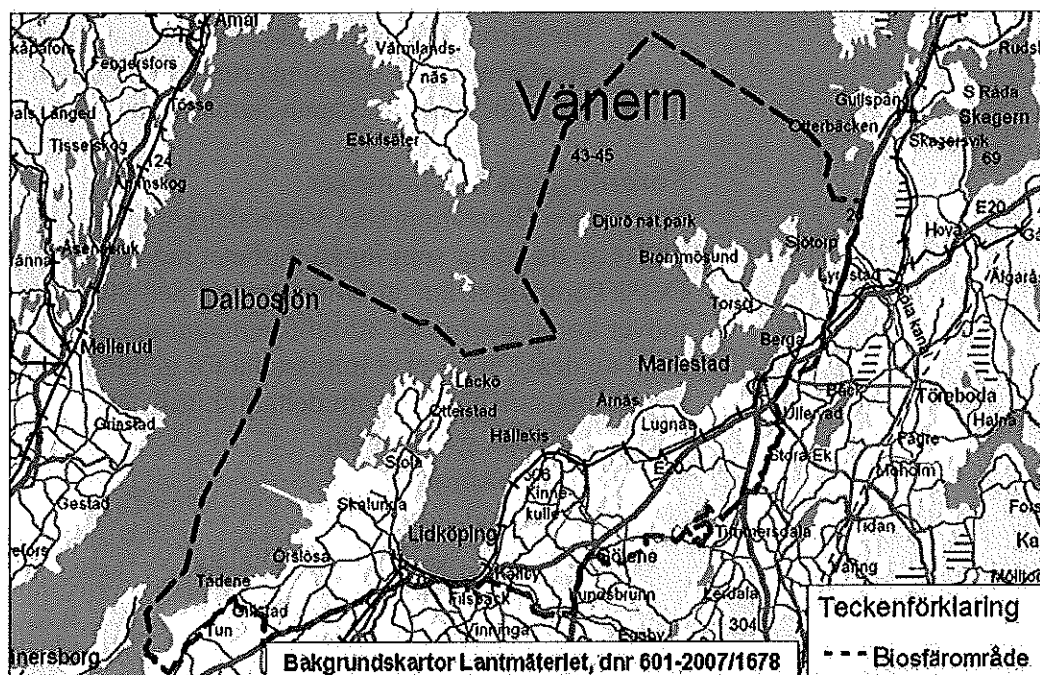
1. Produktutveckling och kvalitetssäkring av Vänerprodukter
 - a. Utveckla och kvalitetssäkra varumärket Vänerlöjrom
 - b. Marknadsföring och marknadsintroduktion av lake, en idag underutnyttjad fiskart
 - c. Utveckling av KRAV-märkta produkter
 - d. Tillvaratagande av restprodukter för att öka förädlingsgraden
 - e. Utveckling av förpackningar
2. Förstärka och säkerställa den lokala förädlings-, mottagnings- och distributionskapaciteten
3. Skapa möjligheter för kompletterande verksamheter
 - a. Utveckla evenemang kring löjrommen under dess högsäsong oktober-november
 - b. Utveckling av verksamheter inom besöksnäring
4. Förstärka samarbetet mellan fisket och den lokala respektive regionala restaurangnäringen så att fiskeråvaran bättre kan utnyttjas och förädlas
5. Utveckling av marknadsföring av Vänerprodukter för att säkerställa avsättning för produkterna

Möjlighet till samarbete med andra fiskeområden, nätverk och kluster både nationellt och internationellt ska ges inom samtliga teman.

Ambitionen är att merparten av projekten ska drivas av privat sektor, men i samverkan med offentlig sektor och andra berörda parter. Nyttänkande när det gäller partnerskap kommer att uppmuntras.

Områdets geografiska avgränsning

Fiskeområde Vänerskärgården med Kinnekulle omfattar de delar av kommunerna Götene, Lidköping och Mariestad som ingår i biosfärkandidatområdet Vänerskärgården med Kinnekulle, se karta nedan.

Organisation

Fiskeområdet kommer att bedrivas av den ideella föreningen "Biosfärområdet Vänerskärsgården med Kinnekulle". Den ideella föreningen är en bas för hela arbetet med biosfärområdet och fiskeområdet blir en del av detta. Föreningen är under bildande och beräknas ha sitt konstituerande möte i juni 2009.

Konstruktionen med att knyta fiskeområdet till det befintliga arbetet med biosfärområdet ger ett antal fördelar för båda parter:

- Projekten som kommer att bedrivas inom fiskeområdet kommer att bli en del av ett sammanhang och goda möjligheter för synergier ges. Samtidigt är det positivt för biosfärområdet att konkreta utvecklingsprojekt genomförs.
- Fiskeområdet sparar tid och pengar vid uppstarten genom att inte behöva skapa en egen organisation och man kan använda sig av de redan uppbyggda nätverken för förankring, informationsspridning och för att hitta intressanta konstellationer för samarbete. För biosfärområdet är det positivt att en administrativ kompetens kring projekthantering byggs upp, vilken kommer att kunna nyttjas i andra sammanhang
- Kring biosfärområdet finns överenskommelser mellan de tre kommunerna vilket borgar för ett långsiktigt samarbete. Biosfärområdet säkrar också en god övergång av projekten till ordinarie verksamhet, eftersom plattformen kommer att finnas kvar när fiskeområdet avslutas

- Biosfärområdet ger direkta kopplingar till de drygt 500 andra biosfärområden som finns runt om i världen och därmed ges möjlighet till intressanta samarbeten

Föreningens medlemmar

Föreningen Biosfärområdet Vänerskärsgården med Kinnkulle kommer att bildas av de parter som ingått i arbetet med förstudien av biosfärområdet. Dessa kommer sedan att kompletteras med ytterligare aktörer. Hittills har utöver kommunerna ett 30-tal föreningar och intressenter deltagit. Ett stort antal av dessa är mycket intressanta för genomförandet av fiskeområdets utvecklingsstrategi. De som deltagit hittills är:

- Lidköpings kommun
- Götene kommun
- Mariestads kommun
- Länsstyrelsen i Västra Götaland
- Västra Götalandsregionen
- Göteborgs Universitet
- SLU
- Vänermuseet
- AB Göta Kanalbolag
- Brommö intresseförening
- Dacapo Hantverksskola
- Friluftsförbundet Mariestad
- Friluftsförbundet Lidköping
- Företagarna i Mariestad
- Götene-Kinnkulle naturskyddsförening
- Destination Läckö-Kinnkulle AB
- Kållandsöföreningen
- Högskolan i Skövde
- Kryssarklubben
- Lidköpings fågelklubb
- Lidköpings naturskyddsförening
- Mariestads fågelklubb
- Mariestads naturskyddsförening
- Mariestads näringsliv Ek. förening
- Mariestads sportfiskeklubb
- Naturbeteskött
- Näringslivsföreningen Götene
- Rackeby fornminnesförening
- Sjötorps bygdegårdsförening
- Skogsvårdsstyrelsen
- Tidans vattenförbund
- Torsö BIF

- Vadsbo hembygdsförening
- Vänerbygdens mat Ek. förening
- Västergötlands museum
- Yrkesfiskarnas förening
- Örslösa hembygdsförening
- Övre Lugnås intresseförening

Utökat partnerskap fiskeområdet

För att skapa goda förutsättningar för genomförande av utvecklingsstrategin för fiskeområdet kommer ytterligare parter att ansluta sig till Föreningen Biosfärområdet Vänerskärgården med Kinnkulle. Dessa parter är:

- Spikenfiskarnas intresseförening. Intresseorganisation för de yrkesfiskare som har Spiken som hemmahamn.
- Yrkesfiskare i Lidköpings kommun
- Yrkesfiskare i Götene kommun
- Yrkesfiskare i Mariestads kommun
- Svenska insjöfiskarnas centralorganisation
- Vänerns fiskarförbund
- Livsmedel i Väst. Det är en ideell förening som består av tillverkande företag, tjänsteföretag, organisationer, kommuner, Länsstyrelsen och Västra Götalandsregionen i syfte att stärka livsmedelsindustrin i Västsverige och ge den ett ansikte.
- Lokalproducerat i Väst. Detta centrum är ett initiativ från länsstyrelsen och Västra Götalandsregionen och drivs som ett dotterbolag till Livsmedel i Väst. Centret ska stötta och utveckla småskalig livsmedelsförädling i Västra Götaland för att öka effektiviteten, lönsamheten och sysselsättningen inom området lokal och regional mat. Centret arbetar även med strategier för att utveckla näringen och stödja producenterna.
- Food & Health Concept Centre, som samarbetar med ledande forskningsmiljöer och företag inom livsmedelssektorn för att identifiera och utveckla bra idéer inom mat och hälsa. De medverkar också i att ta fram forskningsresultat, patent och avtal samt kommersialisering av teknologier i samarbete med både nya och etablerade företag.
- Chalmers livsmedelsvetenskap. Målet för deras forskning är att bygga upp kunskap om samband mellan födokomponenter och hälsoeffekter och hur man med bioteknologiska metoder kan åstadkomma dessa, för utveckling av hälsobefrämjande livsmedel i samverkan med industrin.
- Rörstrand Kulturforum AB. Företaget har i uppdrag att utveckla området kring Rörstrands tidigare porslinsfabrik och samla så mycket verksamhet kring porslinsstillverkning som möjligt i de gamla

fabrikslokalerna. De har ett intresse av att utveckla förpackningar för produkter från fisket samt delta i fiskeanknutna evenemang.

- Restaurangskolan, De la Gardiegymnasiet. Gymnasieutbildning. De har ett mål inom sin verksamhet att utveckla användningen av lokal fisk.
- KRAV. En ekonomisk förening som verkar för en ökad produktion och konsumtion av ekologiska livsmedel och råvaror från ekologiskt jord- och vattenbruk samt fiske.
- Forshems Gästgivaregård, slow-food-restaurang i Forshem.
- Restaurang Sjöboden, fiskrestaurang i Spiken med inriktning på lokala råvaror.
- Restaurang Pirum, fiskrestaurang i Lidköping med inriktning på lokala råvaror.
- Västsvensk Mersmak. Västsvensk Mersmak startades år 2000 av Västsvenska Turistrådet i syfte att vidareutveckla det redan välmeriterade västsvenska köket, utveckla samarbete mellan krogar och råvaruproducenter och berika tillresande gäster och regioninvånare med varierade matupplevelser.

Utvecklingsträffar fiskeområdet

Alla parter som är intresserade av fiskeområdet kommer att kallas till halvårsvisa diskussionsmöten, där fokus läggs på utvecklingen av fiskeområdet.

Fiskeområdesgrupp

Föreningens styrelse kommer att tillika utgöra fiskeområdesgrupp (FOG) för fiskeområdet. Den är därmed det beslutande organet för att bedöma projektansökningar som kommer in under verksamhetsperioden. FOG ansvarar för att:

- utvecklingsstrategin förverkligas inom de ramar som anges i budgeten och vid behov revidera utvecklingsstrategin. Om vissa insatsområden i strategin inte framskrider tillfredsställande kan FOG initiera egna projekt för att åtgärda detta.
- bedöma projektansökningar, som kommer in under hela verksamhetsperioden
- sekretariat och anställda.
- avbryta pågående projekt som inte når upp till uppsatta mål
- uppföljning och utvärdering av fiskeområdet

Sammansättning av föreningens styrelse/FOG

Föreningens styrelse/FOG består av 8 personer och är sammansatt enligt följande fördelning:

- 3 representanter för kommunerna Götene, Mariestad och Lidköping
- 1 representant för de areella näringarna
- 1 representant för fiskenäringen
- 1 representant för besöksnäringen/näringsliv
- 1 representant för ideell sektor/föreningsliv
- 1 representant för forskning/utbildning

Representanten för fiskenäringen utses i samråd med yrkesfiskarnas organisationer i området. Den breda representationen i styrelsen ser vi som en stor fördel för arbetet med ett fortsatt hållbar fiske i Vänern. Eftersom fisket i Vänern är småskaligt och beredning oftast sker direkt hos fiskaren anser vi det tillräckligt med en representant för fiskenäringen. Det finns inte heller vattenbruk i någon större omfattning.

Beredande utskott

För att säkerställa spetskompetens kring fiskefrågor men även projektutveckling, bildas ett beredande utskott. Det beredande utskottet utses av FOG. Uppgifterna för det beredande utskottet är följande:

- Föra övergripande diskussioner och förhandlingar med programmets finansiärer samt möjliga tillkommande finansiärer
- Bereda projektansökningar till FOG
- Fungera som en stödjande funktion gentemot sökande projekt, där man agerar bollplank och samtalspartner
- Aktivt bidra till idéutveckling och kunskapsspridning och genom detta stödja verksamhetsledaren i dennes arbete.

Det beredande utskottet föreslås ha tre-fem ledamöter med kompetens inom fiskenäring, projektutveckling samt ekonomi och finansieringsfrågor. Verksamhetsledaren är normalt adjungerad till det beredande utskottet.

Ledamöterna i det beredande utskottet arvoderas för sina insatser och för utöver timersättning även ersättning för resor och ev. utlägg. Det gäller dock enbart de ledamöter som inte kan delta på arbetstid. För ev. offentliga representanter förutsätts arbetsgivaren betala deras omkostnader.

Det beredande utskottet beräknas genomföra 4 sammanträden per år. Deltagande arvoderas med 250 kr per timme inkl. sociala avgifter, max 2 000 kr per möte inkl. sociala avgifter.

Stadgar för Föreningen Biosfärområde Vänerskärgråden med Kinnekulle bifogas.

Sekretariat

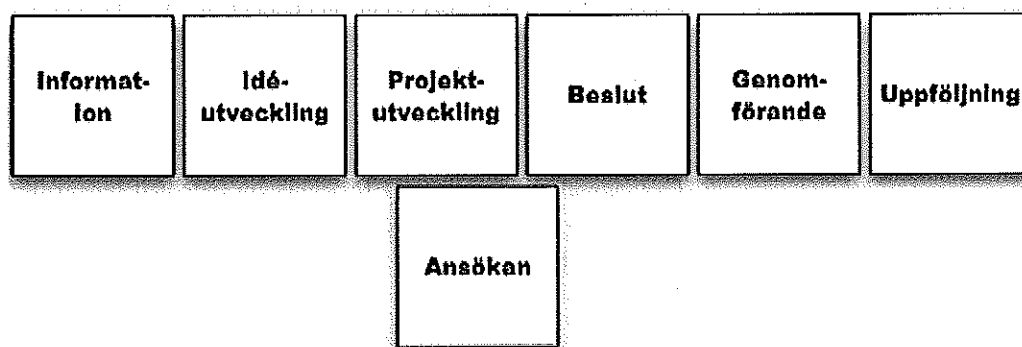
Till sin hjälp har FOG ett FO-sekretariat. Detta samordnas med sekretariatet för biosfärområdet. En stor frihet ges av styrelsen till sekretariatet så att arbetet fungerar praktiskt. Samarbete med andra utvecklingsaktörer i området är också av stor vikt.

Planen är att sekretariatet ska bemannas av en verksamhetsledare på deltid, vars uppgift är att arbeta med projektutveckling och finansiering samt att tillsammans med det beredande utskottet bereda ärenden till FOG och sköta informations och mobiliseringsarbete. Verksamhetsledaren ansvarar också för fiskeområdets egna administration inkl. rekvisition och rapportering till Länsstyrelsen samt uppföljning och sammanställning av rapporter från beviljade projekt.

Mer detaljerad arbetsordning och delegationsordning fastställs av FOG efter bildande.

Processen kring projekt

Arbetet med fiskeområde Vänerskärsgården med Kinnekulle ska kännetecknas av kvalitet. Ambitionen är att inga ansökningar skall avvisas på grund av att de inte är kompletta eller innehåller sådant som inte rymms i utvecklingsstrategin. Verksamhetsledaren är en nyckelperson i detta sammanhang.

Information & Idéutveckling – de första stegen

Verksamhetsledaren och det beredande utskottet informerar och inspirerar på olika sätt i området. I samband med det kan människor presentera idéer och en enkel idéutveckling sker. Det innebär att ställa några inledande frågor för att hjälpa blivande projekt att ta några steg på vägen.

Projektutveckling – fördjupning och utveckling

Efter att ha passerat den första screeningen, idéutvecklingen, sker projektutveckling. Alla projekt skall projektutvecklas. Detta innefattar bland annat deltagande i projektutvecklingsträffar tillsammans med

verksamhetsledaren och ev. andra projekt. Där får projektägaren hjälp att forma ett projekt och en ansökan som håller måttet. Verksamhetsledaren är den viktigaste resursen i detta skede, och skall prioritera det arbetet.

Beslut

Beslut i FOG sker i två steg. FOG har ett beredande utskott som bereder ärenden. Därefter går de till FOG för beslut. Inför beslut får projektägaren möjlighet att presentera projektet för FOG.

Genomförande

Verksamhetsledaren sköter den löpande kontakten med projekten under genomförandet. Projekten sänder med fastställda intervall in redovisning enligt mallar som utformas av verksamhetsledare och ekonom och godkänns av FOG. FOG får löpande aggregerade sammanställningar.

Under projektet sker löpande uppföljning av ekonomi och verksamhet. Ansvarig för detta är ekonomen, som alltså lyser igenom verksamheten både med avseende på ekonomi och måluppfyllelse. Ekonomen rapporterar till FOG

En viktig del av projektets genomförande är slutredovisning. Projektägaren sammanställer en redovisning med avseende på bland annat ekonomi och måluppfyllelse, men också med lärdomar från projektet som kan vara värdefulla för FOG, andra projektägare eller någon annan aktör. Slutredovisningen kan presenteras för FOG av projektägaren.

Uppföljning

Efter projektets slut gör ekonomen en samlad uppföljning med avseende på måluppfyllelse och ekonomi och redovisar till LAG.

Urvalskriterier

FOG kommer vid sina beslut av projektansökningar att följa en checklista med urvalskriterier. Här anges förslag till urvalskriterier, men dessa kan komma att bearbetas av FOG efter dess bildande.

Förslag till urvalskriterier:

1. Ligger projektet inom våra teman?
2. Innebär projektet nya former av samarbete?
3. Finns det ett behov av att projektet genomförs? Marknad, efterfrågan, "undanröja flaskhalsar" mm. Tar projektet tillvara på områdets möjligheter?

4. Är projektet innovativt? Innehåller det nytänkande som kan leda till utveckling?
5. Finns det en lokal förankring i projektet? Finns det en aktiv samverkan mellan de som berörs av projektet? Har nödvändiga kontakter tagits? Engagemang?
6. Hur ser genomförandekapaciteten ut? Bedöms projektledningen kunna genomföra projektet? Vilken kompetens finns, är de tillräckligt många, rollfördelning i projektet?
7. Tangerar projektet befintlig verksamhet? Är projektet väl avgränsat från befintlig verksamhet/sökandes ordinarie verksamhet?
8. Kan projektet ge synergier med andra projekt inom t.ex. Leader, Landsbygdsprogrammet eller andra EU-program? Finns det någon målkonflikt med andra projekt eller andra offentliga åtgärder?
9. Ger projektet tydliga effekter? Vilket resultat ger projektet i förhållande till budgeten? Är projektet kostnadseffektivt? Har projektet andra finansiärer?
10. Är projektet långsiktigt hållbart (socialt, ekonomiskt, miljömässigt)? Bedöms idén ge bestående effekter? Hur ska idén bära sig efter projektslut?

Vid behov kommer kriterierna att kompletteras med specifika bedömningsgrunder avseende projektens långsiktiga hållbarhet.

Budget och finansiering

Budget 2009-2013

Typ av kostnad	Kostnad (SEK)	Kommentar
Produktutveckling och kvalitetssäkring av Vänerprodukter	1 700 000	20%
Förädlings-, distributions- och mottagningskapacitet	3 400 000	40%
Kompletterande verksamheter	850 000	10%
Samarbete med restaurangnäringen	850 000	10%
Marknadsföring	1 700 000	20%
Verksamhetsledare	1 400 000	50% tjänst i 5 år
Administration	1 100 000	Resor VL, 20 000 kr/år Beredande utskott, 40 000 kr/år Informationsinsatser, utbildning, 40 000 kr/år Kanslikostnader, 50 000 kr/år Utvärdering och revision, 40 000 kr/år Övrigt 30 000 kr/år
SUMMA	11 000 000	

Medfinansiering

Nedanstående är en tänkt medfinansieringsmodell. *Alla beslut är inte fattade, men diskussioner med samtliga parter pågår.*

Finansiär	Kronor	Kommentar
Fiskefonden	5 500 000	50 %
Fiskeriverket	550 000	5 % (beslut fattat)
Lidköpings kommun	1 100 000	10 % (beslut fattat av KS)
Mariestads kommun	440 000	4 % (beslut fattas av KS 18 juni)
Götene kommun	110 000	1 % (beslut fattas av KS 24 juni)
Tillväxt Skaraborg	1 100 000	10% (beslut fattas 25 augusti)
Västra Götalandsregionen, regionutveckling	1 100 000	10%
Finansiering via projekt	1 100 000	10% (primärt insats i form av tid i projekt från offentliga aktörer)
SUMMA	11 000 000	

Kommunerna garanterar 15 % av den offentliga medfinansieringen och denna betalas in till sekretariatet årsvis i förskott. Detta är en viktig förutsättning för att klara kostnader för verksamhetsledare och administration.

I budgeten finns en ofinansierad post på 10 % och den kommer att lösas på projektnivå, bl.a. genom arbetstid från offentliga parter samt annan offentlig finansiering. Verksamhetsledaren har en viktig roll att stödja projekten i finansieringsfrågan.

Grundprincipen för projektens medfinansiering är minst 40% privat finansiering. Projekten kan medfinansieras både med egen tid och med kontanta medel. Egen tid inom privat sektor ersätts med faktisk kostnad eller 250 kr/timme. För offentlig sektor beräknas lönekostnad utifrån faktiska kostnader.

Kompletterande insatser

Inga andra stöd har sökts hittills. Dock kommer fiskeområdet att kontinuerligt hålla kontakt med andra stödgivare och ev. kommer stöd att sökas inom Fiskefondens övriga åtgärdsområden, Landsbygdsprogrammet, Leader m.fl.

Kontinuerlig kontakt kommer att hållas med verksamhetsledare för Leader Norra Skaraborg och Leader Västra Skaraborg för att försäkra sig om att dubbelfinansiering av projekt inte kommer att ske.

För Lidköpings kommun,

Elisabet Lundgren Alm
Utvecklingsledare